

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre — 6 K — f. | Negyedévre — 1 K 50 f.
Félévre — 3 „ — „ | Egyes szám ára 20 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 2 dollár.

Felolós szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendőek. (Iskolaköz 3. sz.)
Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 kor.
Nyitlter sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdau.

A Ferrer-ügy tanulságai.

Hírlapjainknak két hét óta Spanyolország s az ottani zavargások, főképpen pedig a zavargások egyik értelmi szerzőjének: Ferrernek kivégzése okoz legnagyobb gondot. Két héttel ezelőtt még a nevét sem tudták Ferrernek, ma pedig bőbeszédű cikkekben magasztalják önzetlenségét s a felvilágosodás érdekében végzett munkáját. Fanatikus védőbeszédet mondanak mellette. A föld utolsó teremtményeinek kiáltják ki a halálos ítéletet kimondó katonai törvényszéket s az ítéletet szentesítő spanyol királyt. Halált kívának a gyilkosok fejére és minden ország klerikálisainak lejáratásával, tönkrevetésével akarják megbosszulni ezt az egykettőre világeseeménynyé vált halálos ítéletet. Budapesten népgyűlés foglalkozott e kérdéssel s azon a szabadkőművesek és szabadgondolkodók vezérei toporzékolva és dühösen ismertették azokat az ostoba és gonosz kifakadásokat, melyeknek továbbadása, s terjesztése két hét óta minden egyebet háttérbe szorító gondja a magyar hírlapirodalomnak.

Az emberi közösségnek ez a fokozott érzése, mely a közlekedési és érintkezési eszközök tökéletesedése következtében ma erősebb bennünk, mint volt bármikor a korábbi évszázadokban, talán legszebb eredménye rohanva haladó műveltségünknek, viszont ezen

magasztos érzésnek olyan galád kihasználása, minőt a Ferrer-ügy rosszhiszemű lázítás eszközül való felhasználásában látunk, a kultura eszközeinek régebben elképzelhetetlen elaljasítását jelenti.

Mert nézzük csak, mi történt Spanyolországban? Hogyan folyt le igazában az az esemény, amely miatt ma Magyarország minden szabadkőművese s a határozottan keresztény hírlapokon kívül minden újságja ujult dühvel trombitálja össze a katolicizmus elleni harcra az elbolondítható embereket. Spanyolország külföldről viselt. Hadseregének nagyobb részét mozgósította, lerongyolódott gazdasági állapotának javítására, mert hiszen a gyarmatokban való terjeszkedéstől elsősorban anyagi talpra állását remélték államférfiai s amikor a harszi események váratlan fordulatai következtében az eddig elért eredmények biztosítására újabb és újabb csapatokat kellett mozgósítani, a mozgósítás támasztotta ingerültséget forradalom keltésére használták fel a belső rend ellenségei. Olyan kritikus időben, amilyenekben rendszerint a legadázabb politikai harcok is elesitülnek s a legelkeseredettebb ellenfelek sem merik nemzetük veszedelmét még a maguk apró-cseprő bajaival is súlyosítani, a Ferrer szavára hallgató spanyol forradalmi párt nem törődött a hazával, nem törődött a külfölddel, sőt

éppen a haza szorult helyzetét akarta a maga anarchista elveinek érvényesítésére felhasználni. Kitért a forradalom. Az istentagadó, hazafiatlan és anarchista izgatók a király, a katonaság, a templomok és kolostorok ellen vadították a tömeget. Raboltak, fosztogattak, folyt a vér, végighurezolták az utcákon a kolostorok kriptáiból kirángatott holttesteket, megismételték a francia forradalom legembertelenebb jeleneteit.

S e lázongások számai Ferrer kezében futottak össze. Lehet, hogy nem mindenütt ő dirigált, de az első esővát ő vetette a könnyen fellázítható nép lelkébe, sőt a könnyen fellázíthatóság is az ő esztendő óta folyó izgatásának, az ő tanainak eredménye. Nem ő adta ki minden gaztett elkövetésére a parancsokat, de a gaztettek elkövetőinek lelkét, hajlandóságát a tanítása preparálta. Hirdette az állami és társadalmi rend felforgatását, gyalázta a kereszténységet, izgatott a jobb módúak ellen, szóval végezte ugyanazt a munkát, melyet nálunk Pikler Gyula és táborára végez, a különbség közte és a mieink közt csak annyi, hogy a magyarországi szabadgondolkodó vezérek gyávák és valahányszor összeütközésre kerül a sor, ahol az özszeütközők bőre is veszedelemben forog, ők mindig csak a biztos háttérből rendelkeznek, Ferrer azonban elég vigyázatlan volt s bele egye-

Csak egy „Miatyánk“-ot!

Irta: Bodnár Gáspár.

A „Mester“-utezában, a régi negyedben, hol ezelőtt harminczöt esztendővel alacsony, fehérre meszelt házakban megelégedettebb emberek laktak, állott egy kis tűzhely.

Az idő nagyon megviselte. Még alacsonyabbá tette, mint volt. Hija, a gazdája már tíz esztendeje, hogy a halottak csöndes városában porladozik. Az özvegyasszonynak meg keserves az élete, kenyere, sora — mi esodálatos van benne, ha a kis tűzhely is mindig tisztaféherre volt meszelve, de külső ruhája viseltes, ütött-kopott vala.

Itt éldegélt a jó Julis néni. Mosott, foltozott, meg aztán a fla is küldött néhány garast. Áldja meg a jó Isten érte — pedig bizony neki is kevés a keresete. Mert bajos lett a világ sora, bizony nagyon bajos.

... A lélekharang szólott ... A kis ház

előtt emberek ácsorogtak, a bizalmasabbak be is mentek. Ott feküdt a jó Julis néni az ágyon, megmeredve, lélek nélkül, éppen most szakadt ki szegényből. A szomszédok aztán kiterítették, a jó emberek koporsót is vettek neki. Aztán tudatták a fiuval, hogy jöjjön haza és végezze utolsó, szomorú kötelességét.

Másnap a fiu meg is érkezett. Ott állott a ravatal előtt, mint a márványszobor. Mert szobor volt ő, mikor el elállott szive dobogása, olyan mélységes volt a fájdalma.

Aztán mégis, hogy erejét visszakarta, ráborult jó anyjára. Megáztatta a viaszos arczot könyeivel, melengette égő esőkjával a hideg kezeket. Melengette, melengette, hogy ajka is reszketett, de a halott csak halott maradt mindegyre.

Temetés után jöttek a törvény emberei. Mit keresnek? Vagyont? Adósok küldötték őket? Vagy testamentumot kutatnak? Sem vagyona, sem adóssága nem volt.

De testamentumot hagyott. Oda tette le jó ideje a városhoz.

A testamentum így szólott:

— A láda fiókjában van egy pár forintom. Szegény jó fiam küldözgette. Én meg eltettem neki, hogy temessen el.

A ládafiók megnyitott. Ott voltak a fiu levelei és forintjai. Mindegyik a maga helyén úgy, amint kapta. A levélben, a peccsés irásban ...

A fiu el is temettette ... Aztán még egyszer kiment a hantoz. Nem a hantoz, de a hantokhoz. Mert ott porladott edesatyja is, akit alig ismert, alig szerethetett.

Aztán megfogadta, hogy minden halottak estéjén eljön ide, akárhol lesz a világon.

* * *

És azoknál a hantoknál minden halottak estéjén ott látták térdelni a fiut. Hogy megnőtt! Milyen szál ember lett! Hogy ren-

**Pártoljuk
a hazai ipart!**

KEPES SÁNDOR

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alakú Pyramisokat, Obeliszkákat, keresztteket, emléktáblákat, sírfeleket, mezei keresztteket, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE.
Fiók-üzlet: Szatmár, Attila-u. 4.

ledett az elvei megvalósításáért kezdett nem szellemi harcra is. Különben, hogy nem tudt visszahuzódni a forradalom zivatarai közül, az az ő kalandor természete mellett egészen természetes. Annak az embernek, aki hányt-vetett életében mindig a törvények és a rend lábaltiprásával ment előre, aki ezéda személyekért elhagyta családját és szeretői pénzével kezdte meg a lázítás szervezését, a ki milliomos létére nyomorban engedte tengődni leányát s aki utolsó órájában elzavarta maga mellől a papot, annak a nyughatatlan véri embernek, annak a született forradalmárnak nem lehetett páholyból nézni a maga katonáinak verekedését.

A lázadás azonban nem sikerült. Hiába kürtölte tele a világot a zsidó és szabadkőműves sajtó a spanyol trón összeomlásának hírével, a spanyol kormány és nemzet megemberelte magát, leverte a forradalmat, most pedig végez a lázadókkal. Öngyilkos politikát követne, ha azok közül csak egyetlen egynek is megkegyelmezne, akik bizonyára nem kegyelmeztek volna sem a királyságnak sem a királynak s az életre való képtelenségét s az önfentartás ösztönének hiányát bizonyítaná, ha kieszené kezéből azokat, akik csak új alkalmat várnak, hogy előlről kezdhessék, a mi most nem sikerült. Spanyolország belső békéjét, a létezésének alapját képező nagy eszméket, alattvalói és királya életét védelmezi Ferrer és czinkostársai kivégzésével. A forradalom borzasztó pusztításait nem teszi jóvá ezeknek kiomló vére, de legalább gondolkodóba ejti azokat, akik ezután is a Ferrer taposta gonosz uton akarnának mielőbb eljutni Spanyolország s általában a keresztény államrend sirjához.

Lázadókat, gonosztevőket, gyilkosokat s gyilkosságra felbujtókat minduntalan kivégeznek a világ különböző államaiban és hogy

minden kivégzés nyomában nem támad olyan zaj, amelyet most Ferrerért ütnek, ennek Ferrer szabadkőműves volta az oka. Ferrer életével valószínűleg meg azokat az elveket, melyeket a legtöbb szabadkőműves csak páholya sötétjében mer hangoztatni, cselekedeteiben valamennyi testvérnek életelvi, programja öltöttek testet. Az ő parancsára templomokat rabló s apácákat gyilkoló részeg banditák a világ valamennyi szabadkőműves testvéreinek utópisztikus álmát valószínűleg volna meg. Valamennyiöknek törekvésein, valamennyiöknek világnézetén rést ütöttek azok a golyók, melyek Ferrer testét lelkétől megszabadították. Ez a kapcsolat az oka annak, hogy a magyar közönség legtöbb hírlapjából egy igaz véleményt sem olvashat a Ferrer ügyről. Ez az oka annak, hogy a spanyol forradalmárnak, a gyilkosok és rablók vezérének védelmére Budapesten kiállanak a szabadkőműves páholyok s méltóságos vezetők s együtt üvöltöttek a máskor lenézett szociáldemokrata csöcselék demagóg heccecélőivel. Ferrer kivégzése erélyes és azt hiszük eredményes lépés volt a fölforgató szociáldemokráciával s a háttérből dirigáló szabadkőművességgel szemben s az egész világ fölforgatói most azért röffennek össze és a spanyol kormányt s az egész világ keresztény társadalmát azért próbálják terrorizálni, hogy elvegyék a kedvét a további erélyes védekezéstől.

Reánk, magyarokra nézve különösen azért tanulságos ez a Ferrer-ügy, mert ismét igazi valóságában mutatja be sajtónkat. Válságos helyzetekben tünik ki az emberek igazi jelleme s az intézmények valódi természete. Most, amikor az istentelenség s hazafiatlanság védelmezése szabadkőműves érdekek, egyszerre egy táborban és talpon vannak még azok is, akik máskor istenes szemforgatással

vagy hazafias frázisokkal szokták maszlagolni a nemzetet. Aki ma Ferrert védi s a Ferrer-ügy következményeként klerikalizmust s boszszut emleget, azt jó lesz erről a tulajdonságáról is megjegyezni s olyan lapot, a mely ebben a szellemben hadakozik, okos keresztény ember a maga, családjá, hite és hazája iránt való kötelessége megsértése nélkül egy napig sem tűrhet meg házában.

gd

A válság nincs megoldva. Az Ő Felsége előtt tartott minisztertanács nem hozta meg a kívánt megoldást. Meghallgatta a miniszterek javaslatait, de a döntést fentartotta későbbi időre azon kívánságának adván kifejezést, hogy a pártok a különben is súlyos helyzetet ne tegyék szándékosan még súlyosabbá. A pártvezérek most tanácskozásokat folytatnak saját pártjukkal, s a megállapodást később fogják a király elé terjeszteni. Mintán a király kijelentette, hogy az alkotmányosság utjáról letérni nem akar, csak két megoldás lehetséges: vagy a többségből nevez ki kormányt, vagy kisebbségi kormányt alakít, de ebben az esetben a képviselőválasztásokat is el kell rendelnie. Erősebben tartja magát az a vélemény, hogy, ez utóbbi fog bekövetkezni. Miniszterelnöknek ez idő szerint gróf *Andrássy* Gyulát emlegetik.

A keresztényszocialisták szervezkedése. Vasárnap este a keresztény szocialisták a Józsefváros egyik vendéglőjében népes értekezletet tartottak, amelyben dr. *Giesswein* Sándor országgyűlési képviselő beszédének hatása alatt kimondották a VIII-ik kerületi keresztényszocialista pártszervezet megalakulását. Az új szervezet elnöke *Apsay* János lett. Vasárnap délután Kőbányán volt látogatott gyűlés, amelyen *Koller* József elnök, *Pándy* József, *Pösz* József és *Janik* János

dezetgi a sirokat! Mennyi égő gyertyát helyez azokra a nyugvó helyekre. De nem látta senki sem imádkozni. Vagy talán nem akarták látni. Ki kérdezi azt: imádkoztál-e?

Senki, de senki sem!

Még a flu sem kérdezte önmagától. Talán a nagy világ zajában el is feledte az imádságot, melyre pedig jó anyja olyan nagyon megtanította.

De ő minden halottak estéjén csak ment, ment, ha gyalog, ha zord időben, csak ment. Megtakarított pénzéből vitte a koszorút, gyertyákat, szedte a virágokat!

Van-e ennél jobb, hálásabb fiu a világon?

* * *

Halottak estéje közledett. Utra kelt tehát a fiu, mint máskor, annyi éveken át. Az idő zord volt, mintha csak a tél most tette volna a föld határára lábát. Szél sivitott véges-végig a természetben. Még a koszorút sem tudta megvenni, mint máskor; gondolta, majd ott inkább alkalmasabb lesz. Ment, ment végig a hosszú országuton, daczolva a kegyetlen széllel. Utja közepén nagyon megfázott. Összerázkódott, mintha a szél egész testét követelné. A távolban egy házat pillantott

meg. Sietette lépteit, mert azt hitte, hogy ott melegre talál. Kissé meg is akart pihenni. Előtte állott a rozzant kis ház. Valamikor, a jobb időkbén kerülőház lehetett. Most teljesen el volt hagyatva. Ajtaja bedőlt, csak úgy oda van támasztva. De azért csak benyitott.

Szivetrázó kép tárult szeméi elé. Egy gyenge gyermek vívódott a halállal. Anyja kétségbeesve térdelt a haldokló gyermek mellett. Kiaszott emléjét nyújtja a gyermek száájához, az mohón kapja, de csakhamar visszahull az emlérlől.

A fiu szeme könybe borult. Oda hajlik a beteg gyermekhez és látja, hogy az szégyenke az éhséggel küzd.

— Asszonyom, — mondotta, — hiszen ez a gyermek éhen hal.

— Három napja, hogy nem ettem, nem tudom tovább táplálni.

A fiu azonnal vándortarisznyájába nyul. Előveszi azt a kis erősítő italt, ami még az üvegben volt, aztán odanyújtja az asszonynak. Ennivalója is volt, megkísérlé a gyermeket is etetni.

Lassan-lassan éledezni kezdenek mindketten.

Aztán ember után nézett, hogy segítsé-

get hozhasson. Találkozott egy jószívű földművessel, akinek így szólott:

— Jó ember! Nézze, itt van minden pénzem. Fogadjon szekeret és vigye a legközelebbi községbe e szerenésitleneket. Nekem még utam van, estére a városba kell érnem.

És odaadta minden krajczárját.

* * *

A nap meg leszállott. A fiu sietett... Hiszen neki estére ott kell lennie. Még minden esztendőben ott volt, hát most hogyan maradna el?

De szive nehéz volt...

Nincs semmije... Se koszoruja, sem gyertyája, még egy szál virágja sincs.

Egy-egy pillanatban mintha elkapta volna rossz szelleme. Miért is fosztotta meg magát utolsó krajczárjától?...

Mig így gondolkodik, pompásan kivilágított temető előtt találja magát. Mily tündéries fény... A halottak országa tüztengerben uszik. Az emberek nagy tömegekben sietnek a temető felé. Az áradat őt is besodorja. Megállott... Szive egyszerre nagyot dobant. Minden siron virág, minden fejfán koszoru... csak ő nem adhat kedves halottainak semmit...

Ak igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmány
lábbelit akar vásárolni,
az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz
Szatmár, Deák-tér

■ (Keresztes András-féle ház), ■

aki dúsán felszerelt cipő-raktárában csakis valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült cipőket és esztrákot nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talpatáncokat teljesen kiküszöbölte, s akinek árujának osztozásában is párját ritkítják. Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és esztrák is készülnek.

nos beszéltek a keresztényszocialista párt föladatairól. Ugyancsak vasárnap délután Szempzezen is volt gyűlés, amelyen Szalánczy Andor központi kiküldött beszélt az általános választói jogról. A gyűlésről táviratot küldtek a királynak.

Ötvenéves jubileum.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület őszzsel ünnepli alapításának ötvenéves jubileumát, de az *Erdélyi Múzeum* gondolata félszázaddal előbb foglalkoztatta már Erdély jobbait. E gondolat kipattanásától a megvalósulásig eltelt félszázad nemesak azt érezteti, hogy a nemzet jötevői mily szívós ragaszkodással csüggték az *Erdélyi Múzeumon*, hanem azt is, mily nehéz munkával sikerült a nemzet pallérozásának tárházát megteremteni. A félszázados kitartás eredménye a ma félszázados *Erdélyi Múzeum Egyesület* s ennek küzdelmes munkájából a ma elsőrangú *Erdélyi Nemzeti Múzeum*.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület, mint annak föntartó testülete és társadalmi képviselője, teremtette meg és virágoztatta fel hazánk második múzeumát; tudományos osztályaiban az erdélyi nyelv-művelő, majd tudós társaság hagyományait hívta életre és kiadványaiban egész könyvtárral gazdagította a magyar tudományt; a magyar szellem és a nemzeti érzés kristályosodó helyéül Kolozsvárt újra tudományos és közművelődési középponttá emelte. Ez a legrégebb, legerősebb és legsajátosabb közművelődési egyesület, melynek irányát adó szelleme és folyton hatékony ereje Erdély fejlődési udvarának nemzeti és művelődési, politikai és tudományos hagyományait őrzi:

Semmit, de semmit!

Már azt gondolta, hogy oda se megy azokhoz a hantokhoz. Megfordul és visszatér. Miért is menne ő oda üres kezekkel? Hát ez a hála? Hát ez az élet, hogy szüleinkért még egy virágot sem áldozhatunk?...

E pillanatban tekintete egy sötét pontra vetődik. Ott áll egy régi, nagyon régi sirmelék. Moh lepte el már tetejét, de azért világosságot gyújtott, mert látni akarta, melyik az a másik sir, melyet senki sem ékesített fel?!

Azt hitte a boldogtalan, hogy csak az övéié, meg éppen ez a sir van itt elhagyatva. Hitte!
Nézi, nézi a feliratot...
Köbe vésték, az idő sem törölte le a szavakat:

— Csak egy „Miatyánk“-ot! Olvasta kétszer, háromszor olvasta:

— Csak egy „Miatyánk“-ot. Összerezent. Maga elé bámult. Van tehát ugy-e — sugta jó szelleme, — ugye van, amit te is, és mindenki adhat a síroknak.

Gyors léptekkel sietett az ő drága halottainak sírhalmához. Letérdelt, megcsókolta a rideg hantot, aztán imádkozott:

— Miatyánk Isten, ki a mennyekben vagy...

Imádkozott, úgy mint egykor, mikor első gyermekimáit rebegte. Imádkozott úgy, mintha

gyűlöhelye az erdélyi magyarság elejének, múzeumot tart fenn, közművelődést terjeszt, izlést nemesít, tudományt mivel: így a magyarság vára. Apáink önzetlensége tőkét gyűjtött e nagy célok alapjául, de az egyesületet az idő és a fejlődés mind nagyobb és fontosabb föladatok elé állították s bár a közoktatásügyi kormány 1904 óta segélyvel támogatja, mind jobban kiviláglik, hogy a nemzeti társadalomtól megteremtett és azt önzetlenül szolgáló egyesület ereje mégis csak a nemzeti társadalomból fakad és gyarapodik.

A nemzeti erő forrásának e fölismerése s az egyesületben ható és egyesítő elv megszilárdítására való törekvés szüksége arra az elhatározásra indította az Erdélyi Múzeum Egyesületet, hogy az *Erdélyi Nemzeti Múzeum* gondolata születésének százados — és megvalósulásának félszázados fordulóján szeretettel és bizalommal kérje az egész magyar társadalom támogatását: érdeklődő figyelmét, résztvevő gondoskodását, áldozatra is örömmel kész segítségét. Kéri szeretettel, hogy egyesítsen, bizalommal, hogy nemesítsen, miként ötven évvel ezelőtt apáink és nagyapáink s kéri abban a reményben, hogy miként az ő fáradozásukat eredmény kísérte, a mienket is diadal fogja koronázni.

Kérünk minden hazafit és honleányt, egyeseket és testületeket, hogy az Erdélyi Múzeum-Egyesület nagy céljait, annak 50 éves jubileuma alkalmából elősegíteni szivesek legyenek, akár oly módon, hogy tagjai sorába lépnek, akár úgy, hogy jubileumi alapunk megteremtéséhez valamely — tetszés szerint való — összeggel hozzájárulnak. Tőkének gyarapítására, gyűjteményeink gazdagítására, törek-

lelke oda repült volna egy pillanatra, ahol a nagy Isten lakik.

Aztán felkelt. Szíve megkönnyebbült. Egyetlen esztendőben sem érzett ilyen boldogító megnyugvást, mint most. Pedig most csak egy „Miatyánk“-ot hozott. Máskor koszorúkkal, gyertyákkal, virággal megrakodtan jött. Most csak egy „Miatyánk“-ot mondott...

Uton van a fiu ismét! Siet haza hogy másnap munkába állhasson. Az éj pedig nagyon sötét. A szél sem engedett. De ő megy... hiszen Istennel beszélt, Istenben bízott, Isten örködött fölötte.

... Hirtelen mint villám a fellegekből, világosság támad — előtte. Mi az? Lidércfény? Tűzszlop? A földből feltörő tűz, vagy meteor hullása?

Nem tudja...!

Feje kábul, szeme vakul a fénytől... és a fényzőnben ott látja apjának és anyjának alakját...

Anyja áldólag emeli felé kezét és szól:

— Fiam, a mai cselekedetre volt szükségünk, hogy szenvedéseinkből — az örök világosságba juthassunk.

Szólott és eltűntek. A fiu térdeire roskadt, aztán, mikor a világosság eltűnt: felállott és folytatta utját. Ajkai csöndesen rebegték:

— Mi Atyánk Isten, ki a mennyekben vagy!

véseinkben való támogatásra jó akaratot és adományt egyaránt hálásan fogadunk és nyilvánosan is megköszönünk.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület pártoló tagjai évenként négy, rendes tagjai nyolcz, alapítói egyszer s mindenkorra kétszáz és igazgató tagjai ezer koronát fizethetnek, vagy az utóbbiak annyi értékű s a gyűjteményben elhelyezhető muzeumi tárgyat adhatnak. Tagsági és alapítványi díjakat vagy pénzbeli adományokat az Erdélyi-Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság Kolozsvár, muzeumi tárgyakat a gyűjtemények igazgatói fogadnak el, kik minden adományról a választmány utján nyilvánosan elszámolnak.

Kolozsvár, 1909. október hó.

Gr. Esterházy Kálmán
elnök.

Népszövetségi gyűlés.

Beállanak a hosszú esték, a szomszédok pipaszó mellett tárgyalják a világ folyását. Az asszonyok előveszik a rokkát, a leányok fonóba mennek, a legények csatangolnak a faluban. Mulnak az esték. A felnőtteknél üresen élettelenül, a fiataloknál vásottan, haszontalanul.

Pedig mennyi feladat vár reánk a közel jövőben, amiket a keresztény Magyarország s a nép jóvoltáért meg kellene oldanunk.

S minden felhasznált este egy beillesztett kő, minden elmulasztott este egy szétmállott tégl a keresztény Magyarország újjáépítéséhez.

Atérezve és megértve a mai idők és eszmék roppant fontosságát, a csanálói kath. olvasókör és népszövetségi szervezet elhatározta, hogy a téli estéken a nép oktatására, az ifjuság erkölcesének nemesítésére előadásokat tart.

Most vasárnap volt az első előadó este. Szepacher Ferencz tanító elnöki megnyitója után, melyben különösen az összejövetelek szükségességét hangoztatta, Csanálói Endre tanító a párbér és stóla ügyét tette szóvá. Rámutatott arra, hogy ebben a tiszta katolikus községben egy kálvinista folyton belepiskál a katolikus ügyekbe, meg akarja zavarni a hivek és a lelkipásztor között az egyetértést, hogy így a papot népszerűtlenné tevé, a jegyző magának szerezhessen egy kis pártot. Előadó visszautasította a jegyzőnek ezen aknamunkáját s felhívta a nép figyelmét, hogy ne engedje magát elámitani a jegyző által, mert az hamisan jár el és csak a nép bánná meg, ha ráhallgatna. Végül határozati javaslatot terjesztett elő, melyben tiltakozva a jegyzőnek zavarkodó eljárása ellen, tiltakozva a szatmármegyei közigazgatásnak Szabó Dezsővel szemben tanusított elnéző, sőt szinte dédelgető igazságszolgáltatása ellen, a község nevében a katolikus népszövetség központjához fordul oltalomért, segítségért, most, a mikor a jegyző elleni panasziratok már a legfelsőbb fórumnál vannak.

A község elítélve a jegyző rosszindulatu tetteit, helyesléssel csatlakozott Csanálói előadásához, az indítványt elfogadta és egy-

ILYÉS DÁNIEL

MŰBUTOR-ASZTALOS

SZATMÁR, Jósika-utca 7. szám.

Elvállalom bármily bútorok készítését a mai kor igényeinek megfelelően, a legmodernebb kivitelben. Háló, ebédlő, úri szalon, leány, gyermek-szoba berendezéseket mahagóni vagy bármely különleges faanyagból.

szersmind a szeretett, népszerű plebánosnak, aki akadályozva volt a gyűlésen megjelenni, lelkes hangulatban bizalmat szavaztak.

Ezután *Szentiványi K. r.* tanár tartott előadást a katolikus sajtóról és a Ferrer-ügygel kapcsolatban rámutatott a szabadkőművesek gonosz tanításaira, végül igazán élénk színezetű, népies beszéddel, öntudatos katolikus életre sa népszövetség — mely a nép felvilágosításán, felemelésén dolgozik, — támogatására buzdította a népet.

Utána *Suták István* ügyvédjelölt világitotta meg a szabadgondolkodók, az egyház ellenségeinek alattomos, romboló, felforgató és igazságtalan törekvéseit s zamatos szavakkal fejtegette a szekularizáció kérdését.

Pallmann Péter, a fáradhatatlan népszövetségi testvér, aki mindenütt ott van, ahol lelkesíteni, tanítani kell, beszélt még a katolikusok egyetértéséről, összetartásáról s kiváltképpen lelkükre kötötte a hallgatóknak, hogy legyenek hűek és kitartók a népszövetséghez. Az ő kedves szavai nem is hangzottak el hatástalanul.

Ezekután *Szepacher* alelnök megköszönte a szónokok szíves előadásait s gr. *Zichy Nándor*, a katolikusok dicső vezérének életével a gyűlés véget ért.

Ezzel kezdetét vette a munka Csanáson. Kívánjuk, hogy a vezetőknek fáradsága, igyekezete bőven teremje meg a jól megérdemelt gyümölcsöt: a község békéjét, a nép jólétét.

ViSSZHANG A RÉGI ÓVODÁBÓL.

„Állandó óvodákat a régiek helyébe“ ezim alatt egy közlemény látott napvilágot e lap 40. számának hasábjain. A közlemény az „Óvodavizsgálat“ ezimen igazán tárgyilagos és nem csupán szokásos udvariasságból eredő hirtől kifolyólag elsősorban s legfőképpen a vállaji óvoda ügyével foglalkozott és annak állandóvá tételét sürgetve azon kérdés merült fel a czikk folyamán, hogy miért nem állandósítják a nyári óvodát?

Habár czikkíró barátom intenczióit értem s czikkének egy részével teljesen egyetértek, az állandó óvodát, melynek az elemi népiskolára oly szembeszökő hatása van, hogy annak nem volnaszabaddhiányoznia egy iskola mellől sem, rég várjuk. A való tényállás megvilágítása czéljából szükségesnek tartom a czikk egyik-másik pontjának megvilágítását.

Hogy a magyarosodásra való törekvés Vállaj lakóiban megvan és hogy ennek útján örvendetesen halad, azt elvitatni nem lehet de hogy ahhoz a módot megadni nem igyekszünk, az nem áll. Az állandó óvoda megteremtésére a hajlandóság tényleg megvan, a vagyonképesség azonban nincs meg, és azt hiszem a vidéken épen Vállajnak van meg a legkevésbé.

A község nagykiterjedésű határa nyolcz-tizedrészben uradalmi birtok s ez már ugy látszik, magában véve elegendő arra, hogy azok a nagykiterjedésű birtokok, tisztelet a kevés kivételnek, mentesek legyenek minden néven nevezendő kultúraadótól, jóllehet az uradalmi eseléség gyermekei épugy igénybe

veszik az iskolát, mint az arra a czélra adózó polgárság. Hát ez eléggé helytelen és fonák állapot.

Az egyház, melynek semmi néven nevezendő vagyona nincs, a legutóbbi három év alatt 30,000 K. értékben építkezett s ennek még körülbelül öt-hatszorosa vár reá. Az eléggé magas községi adó mellett egy 24—26 holdas (2/3 homok) gazda a múlt évi költségvetés szerint 36 kor. 12 fillér egyházi adót fizetett, mely összeg az állami adónak kb. 70 százalékat teszi. A például felállított Csanáros 90 holdas gazdái aránylag fizetnek-e ily horribilis összeget? Az 1904. évben szervezett III. tanítói állás fizetéséhez évi 400 koronával járul az egyház, amire nincs példa a környéken. Ily nehéz viszonyok daczára, mikor az egyház tisztán törvényes alapon akar terheinek egy kis részétől szabadulni, elébe vág a „tekintetes vármegye“ és minden valószínűség szerint az ököljog alapján megsemmisíti a községnek erre vonatkozó határozatait azzal az uradalommal szemben, amely évtizedek óta egy fillért sem áldozott a kultúra oltárára s az évtizedek óta magáról lerázott egyházi és iskolai hozzájárulási összegekből minden megerőltetés nélkül három óvodát állíthatna.

De talán kár is ezeket említeni, mint hogy kár a falra borsót hányni. Csak azt óhajtom még megjegyezni, hogy azok a bizonyos illetékes körök s különösen a kir. tanfelügyelő ur már rég teljes odaadással, szível lélekkel foglalkozik e tárggyal s hogy buzgó fáradozását mindeztideig siker nem koronázta, annak oka csupán a fentjelzett anyagi kérdés.

Marosi Győző.

HIREK.

Főpásztorunk Rómában. A püspök ur Ó Méltósága csütörtökön a reggeli vonattal utazott el, hogy pár napi pihenés után Budapestről római útjára induljon. Titkára *Hámon Róbert* pápai kamarás szombaton ment utána, hogy útjában kísérője legyen a főpásztorunk. Budapestről hétfőn reggel indultak el Rómába. A visszaérkezés napja bizonytalan.

Új kerületi parancsnok. A király elrendelte *Lóskay Gábor* altábornagynak, a kassai III. és Rónai-Horváth Jenő altábornagynak, a székesfehérvári V. honvédkerület parancsnokának kölcsönös áthelyezését.

Áthelyezett pénzügyigazgató. Nagy Tamás helyettes pénzügyigazgatót a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök hasonló minőségben a sátoraljaújhelyi pénzügyigazgatóságához helyezte át.

Új beregi főorvos. Patay András beregi főispán *Székely Kálmán* dr. a közkórház főorvosát beregvármegyei tisztí főorvossá ki-nevezte.

Áthelyezett Jézustársasági atya. *Pécsey Arnold* Jézustársasági atyát Nagyszombatból az eltávozott *P. Tamás* János helyett városunkba helyezték át. *Pécsey* atya mintegy 15 évvel ezelőtt volt már nálunk állomáson és igen jó emlékeket hagyott maga után.

Helyettes pénzügyigazgató. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök *Hegedüs Ferencz* pénzügyi tanácsost a nagykárolyi pénzügyigazgatóságához helyettes pénzügyigazgatóvá nevezte.

Bányaorvosi kinevezés. *Köhler János* drt a pénzügyminiszter Kapnikra ideiglenes minőségű bányaműorvossá nevezte ki.

Plebános beiktatás. *Rónai István* esanárosi lelkész e hó 31-én, a jövő vasárnap iktatják be a esanárosi plebániái javadalomba.

Hymen. *Erdős Béla* máramarosiközigazgatási gyakornok f. hó 17-én tartotta eljegyzését Urmezőn *Novák Dániel* országgyűlési képviselő birtokos leányával, *Sárikával*. — *Laurisin Olga* és *Damjanovich József* munkács-egyházmegyei pályavégzett papnövendék jegyesek. Makarja — Bodrogszerdahely. — *Szabó Albert* záhonyi áll. iskolai igazgató-tanító eljegyezte *Halasi Jolán* pálóczi postamesternőt. — *Hladonik István* munkács-egyházmegyei tan. végzett papnövendék jegyet váltott *Bilkei Górzó* Nesztukával, néhai *B. Górzó* Leontin borzsovai egyh. kerületi esperes lelkész leányával. — *Budaházy József* nkárolyi kereskedő jegyet váltott özv. *Pengász Károlyné* leányával *Ezsikével*.

Tanári áthelyezés. A v. és k. miniszter *Mány Sándor* karánsebesi főgimn. h. tanárt a munkácsi állami főgimnáziumnál megüresedett latin-magyar nyelvi tanszékre ugyan ilyen minőségben áthelyezte.

Áthelyezett irgalmassok. Az irgalmassrend tartományi főnöke *Bunder Gellért* és *Starcsinszky István* rendtagokat a helybeli rendházhoz helyezte. Az előbbi gyógyszerész, az utóbbi a gazda teendőit fogja ellátni.

Jegyzőválasztás. Turjaremetén e hó 19-én volt a körjegyzőválasztás, amikor egyhangulag *Hahmschild Lajos* perecsenyi járási számvevőt választották meg.

Lelkészbeiktatás. A nemrég választott ág. ev. lelkészt, *Duszig Lajost*, városunkban vasárnap iktatták be ünnepélyességgel hivatalába.

Óvónői kinevezés. *Turezi Papp Gizella* dunaföldvári községi óvónőt a vallás és közoktatásügyi miniszter a patóházai óvodához óvónővé kinevezte.

Gyászhirek. Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: „A gyermeki szív mély fájdalommal tudatjuk az egész rokonság nevében, hogy a legjobb anya, önfeláldozó nagyanya özv. szaplonezai *Szaplonczay Elekné* szül. románfalvi *Fejérváry Berta* életének 69. évében, özvegyiségének 5. hetében rövid szenvedés s a szentségek ajtatos felvétele után Halmiban jobb létre szenderült. A beszentelés f. hó 22-én d. u. 2 órakor lesz a róm. k. egyház szertartása szerint Halmiban, amely után Batárra, a családi sírkertbe kísérik drága halottunkat. Az engesztelő szent misé-áldozat f. hó 23-án reggel 8 órakor lesz a halmi-i rk. templomban. A megboldogult egész életében mintaképe volt a keresztény léleknek. Istennek és családjának élt és mindenki vel jót tenni igyekezett. Az örök világosság fényeskedjék neki! Szaplonezai *Szaplonczay Pál*, ny. honvédhuszár százados fia. *Palkó* és *Jóska*, unokái. — *Urbán Mihály* zá-

CSAPÓ LAJOS

ELSŐRANGU PAPI-
ÉS POLGÁRI SZABÓ

SZATMÁR, Deák-tér 7., (I. emelet).

Magyar díszruhák, Polgári ruhák,
Papi öltönyök, Liberálak,
Reverendák, Szarvasbőr-
Czímádák, nadrágok,
Palástok, fővegek, Bőr kabátok
készítését elvállalom.

Mindenemű öltöny készítésénél a főszínyt az elegáns szabás és finom kivitelre tekintem, a mellett teljes kezeséget vállalom szállítmányaim valódi színe és tartósságáért, Nagy raktár honi és angol szövetelekben.

Tisztelettel CSAPÓ LAJOS, szabó-
mester.

honyi ref. lelkész életének 65-ik évében elhunyt. — Sulyos csapás Tóth Ferencz látársulati tisztviselő nejét szül. Sándor Máriát. Edes atya élete 73-ik évében folyó hó 21-én elhunyt. Temetése 22-én volt Nagykárolyban.

Templomszentelés Erdődön. Az erdődi 500 éves szép goth templomot az elmúlt nyáron a kegyur hozzájárulásával és a hívek áldozatkészségéből mintegy 8000 korona költségen megújították, ujonnan festették és beton kövekkel kirakták. Az elmúlt vasárnapon október 24-én, volt a templom ünnepélyes megáldása, melyet Pemp Antal praelátus-kanonok végzett fényes segédlettel, Bodnár Gáspár, a kiváló egyházi szónok és író pedig szívhez szóló szent beszédet intézett a hívekhez. A szertartások végeztével az erdődi rk. egyháztanács tisztelgett Püspök ur ömeltósága képviselőjénél, Pemp Antal praelátus-kanonoknál, akinek az egyháztanács nevében Jékely István szolgabíró mondott köszönetet a templomszentelésért. Délben Láng Ferencz esperes-plebános 40 teritékű fényes ebédet adott.

Munkács ünnepe. Munkácsen a múlt héten esütörtökön és szombaton nagy ünnepek folytak le. A beregmogyeyi közművelődési egyesület és a tanítóegyesület tartották közgyűléseiket, mely alkalomból a színházban diszeldadás volt. Ezen a szép előadás városunkból is vendégszerepelt Lipecky Elek, ki szép hangjával gyönyörködtette a megye és város jelenvolt elit közönségét, a leánya pedig Lipecky Katinka, szolyvai tanítónő elragadóan szavalta városunk szülöttének, a korán elhalt fiatal költőnek, Katona Árpádnak „Rongyos koldus“ ez. örökbevisi költeményét.

Kongregáció ünnepély. A szatmárnémeti női Mária-kongregáció október 24-én délelőtt fél 11 órakor a zárda nagytermében szépen sikerült ünnepséget rendezett a következő műsorral: 1. Október virága. — Irta és eladta: Davai Margit, praefecta, 2. Liszt Ave Verum. — Zongorázta: Szarka Berta. 3. Bíró: Föl a zászlót. — Szavalta: Follinek Margit, 4. Szepessy: Rózsafüzér Királynéja. Daljáték. Előadták: Méder T. Véber M., Arnold D., Pityik. I., Weisz M., Szege M., Mándy A., Csáky I., Ekkel K., Timina E., Sikorszky E., Maruszánits E., Láposy K., Vaszőcsik E., Perlaky A., Bartha M. Zongorán kísérte: Grünner M. és Szarka B.

Automobil baleset. Dr. Vajay Imre és dr. Göbl Alajos törvényszéki orvosok f. hó 22-én délután a dr. Vajay automobilján egy csecsemő holttestének felboncolására Csengerujfaluba ment, aki a szülésznő vigyázatlansága folytán elvérzett. Velök ment Morvay Károly vizsgálóbíró és Mező Károly irnok is, valamint Haller Ferencz takarékpénztári könyvelő és Morvay egyik kis fia. A társaságot azonban baleset érte. Ugyanis Csenger főntéáján az automobil kereke eltört és a gép felborult. Haller Ferencz a felborulás pillanatában kiugrott, de oly szerenétlenül, hogy jobb lábának felső szára eltört. Dr. Vajay Imre a vállán és homlokán szenvedett sérülést.

Hallert a szatmári köz-kórházban ápolják. A többiek könnyedén sérültek meg.

Papi gyűlés. A felsőungi rk. esperesi kerület papsága f. hó 21-én tartotta gyűlését Nagybereznán. A gyűlésen az elnöki tisztet Benkő József apát-főesperes, mint a felsőungi kerület esperese töltötte be, míg a jegyzőkönyvet Havasi József őrdarmai plebános vezette. A gyűlés megvitatta a püspök által kitűzött tételeket, majd a kerület folyó ügyeit intézte el.

Kegyes adományok Jézus szt. szive temploma új orgonájára. Kath. kaszinó 20 K. Páskuj Veronika urhölgy ivén tizenegy adományozó 22 K. Gyűjtő-ívén N. N. 50 K.

Megjelennek a „Téli Esték“. A Téli Esték évekkkel ennek előtte a legkedveltebb téli olvasmánya volt a családoknak. Az egész országban elterjedt. Városunkban is, mint igen élvezetes olvasmányt ismerték. Aszerkesztőt azonban magasabb helyről más tere szolitották, más irányu lap szerkesztésére. De a közönség nem felejtette el azokat a lapokat. Évről-évre kéri, sürgetik. A szerkesztő Bodnár Gáspár tehát engedve a közóhajnak ez év telé: — nov. 1-től újra megindítja a Téli Estéket. Négy hónapon kevesztül (nov. dec. jan. febr.) minden vasárnapjára megkapja e lapot az, aki előre két honat beküld akár a Morvay János könyvnyomdájába, akár Arany János-utca 17. szám alá. 17 nagy ives terjedelmű kitűnő ujságról van itt szó, melyben Bodnár Gáspár azon eredeti elbeszélései is megjelennek, melyek még sehol sem közöltettek.

A csapi róm. kath. hitközség új orgonája. Nagy örömmel volt a csapi róm. kath. híveknek október hó 17-én, vasárnap. Hat esztendei gyűjtés után áldozatos jótékony fillérekből összegyűlt a szép tágas csapi templomban elhelyezett két testű 4400 koronás 9 változatu Rieger-féle pneumatikus új orgonának ára. Az új orgona f. hó 17-én szenteltetett fel ünnepélyesen s adatott át a közszolgálatnak. Isten áldása kísérje mindazon nemes szívek áldozatos jótékonyágát, kik anyagi hozzájárulásukkal az új orgona felállítását lehetővé tették. s a csapi róm. kath. híveknek az október 17-iki kedves örömnepet szerezték. Csap, 1909. október hó. Török Lajos.

Új szövetkezet. Laposbányán október 17-én megalakult David Ferencz központi megbízott, országos szervező jelenlétében a keresztény fogyasztási és értékesítő szövetkezet 197 taggal 545 üzletrésszel. Igazgatósági tagok lettek: Szépi Béla, Smit János, Süveges János, Csörök János és Brehaitie János. Felügyelőbizottsági tagok: Rád János, Sindrestyán Elek, ifj. Papp Ferencz, Papp József, Papp János Marosán László, Vigh József, Bihari József, Haill Gyula, Sztraka Antal, Lárin János és Ticz Mihály. Pénztáros: Papp János Könyvelő: Haill Gyula; a részvények (egy üzletrész 10 K) november 15-ig fizetendők be. Deczember elején nyílik meg a bolt.

Tanító-választás. A nagykárolyi gör. kath. román egyház folyó 19-én tartott egyháztanács gyűlésen a Ptyánk György nyug-

dijztatásával megüresedett tanítói állásra Bosk Lázár nagylétei tanítót választotta meg.

Csak egy virágszálat. Közéledik halottak napja. Eltávozott kedveseink olyankor önkénytelenül is eszünkbe juttatják azokat a szenvedőket, akik reménységgel várják színlődésükben az emberek segedelmét. Megnyílik ilyenkor a szív, könyörületesség költözik belé. Ez indította a szanatorium egyesületet is, hogy ismét összegyűjtse a szegény szenvedőknek szánt fillérek. Ezek számára gyűjtő-társolyok érkeztek. A szanatoriumi központ következő kérelemmel boesátotta szét őket: A jószívű emberekhez: Augusztia őfensége védnöksége alatt 5 éve áll fenn a József kir. herczeg szanatorium-egyesület, melynek célja a tüdővész rettenetes pusztítását enyhíteni. Az egyesület már fölállított egy tüdőbeteg gyógyházat ahol állandóan száz szegénysorsu beteget ápol. Évente az intézetben kétszáznyolevan tüdőbeteg a jószívek irgalomadományából ingyen gyógyít. Van ezenkívül három tüdőbetegrendelő intézete, ahol ezreken segít. Csakhogy mi ez a veszedelemhez képest! Minden esztendőben nyolvanezer ember hal meg a mi hazánkban tüdővészben. A mohácsi esatasikon huszezer magyar vérzett el. És ézt még most is siratjuk. Azzal pedig nem törődünk, hogy a tüdővész négyszer annyi áldozatot ragad el. Mentsük meg sorvadó testvéreinket! Hiszen megmenthetünk belőlünk nagyon sok ezert, ha most mindazok, akikhez ennek a szívósan küzdő egyesületeknek irgalomadománygyűjtő tarsolyát elviszik, tehetségük szerint adakoznak. Talán még soha nem beszélt néma szájj, fájdalmasabban mint az egyesületnek a jószívekhez nyújtandó tarsolyán lévő nyílás, mely azt mondja: „Asszonyok, Leányok! Jó lelkek! Kössetek a halottaitoknak szánt koszoruba egy szál virággal kevesebbet s azt ajánljátok fel a halál pitvarában levő tüdőbetegek meggyógyulására.“ A gyűjtött összegből elsősorban az életükért esedező tüdővész betegek gyógyítatjuk ki, akik bizó hittel és az utolsó reménnyel állanak küszöbünknel. Másodsorban új tüdőbetegeket gondozó házat főgunk építeni. Már gyűjtjük második szanatorium építésére, az Augusztia szanatoriumra a szükséges összeget. Jószívű emberek! Rövid néhány nap múlva meghordozzák az egész országban a tüdőbetegek élete visszaváltására a gyűjtőtársolyokat. Aki ebbe belecsusztatja a maga irgalomadományát, annak halottja tudni fog arról is. Csusztassátok be jó szívek a tüdőbetegek gyűjtőtarsolyájába a szent vámot s mentsétek meg ezzel a tüdőbetegeket! József Kir. Hercz Szanatorium Egyesület Budapest, VII. Akácza-utca 30.

Köszönetnyilvánítás. A „Szent-István Társulat“ elnöksége a csapi (Ung m.) róm. kath. iskolának szegény sorsu növendékei részére 40 drb. „Elemi kátét“ és 30 drb. „Kis katekizmust“, 30 drb. „Kis bibliát“ és 15 drb. „Szertartást“ volt kegyes ajándékképen adományozni, amely áldozatos jóságáért a „Szent István Társulat“ elnökségének ez uton is hálás őszinte köszönetét nyilvánítja ugy

Kávét

legjobbat és legolcsóbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávékereskedőnél Szatmár, Kazinczi-utca 16. „MOKKA“ keverék czégem különlegessége. 1 klgr. 4-40 korona. Villany erővel pörkölve.

Ékszer-üzlet és műhely áthelyezés!

Tisztelettel értesítem a n. ó. közönséget, hogy őzv. Stern Sámuelné utóda Grünhut Samu cég alatt eddig a Hungária-szálloda mellett volt üzletemet a Hám János-utca, Dr. Vajay polgármester ur házába (az új butorszövetkezet mellé) helyeztem át.

Nagy választékban raktáron tartok különféle szemüvegeket, ezvikkereket, melyek orvosi rendelvényre vagy a nélkül is kaphatók. Pecsétnyomók, gummibélyegzők, ezimerek vésése, hímzőmunkák készítése, tűzáranyozás és ezüstözés, bármintemű templomi vagy házi tárgyaknak, arany, ezüst, ékszer, óra, látszer, tájtóktárgyak javítását és minden e szakmába vágó munkák készítését saját gépekkel gyárilag felszerelt üzletomban olcsón, jól és gyorsan eszközölöm. Tört aranyat, ezüstöt, régiségeket, régipénzeket, valódi gyöngyöket és drágaköveket a legmagasabb árban vásárolok, vagy becserelek nagy mennyiségben is.

Kérve a n. ó. közönség szives pártfogását, maradtam teljes tisztelettel Grünhut Samu ékszerész Szatmár, Hám János-ur. Dr. Vajay-ház.

önmaga, mint hitközsége nevében. Csap 1909. október 15. *Török M. Lajos* plébános iskola-széki elnök.

Az Edison-színház műsora okt. 23-án

1. Kellemetlen helyzet. 2. Pompeji végnapjai. 3. Gim és Willi házasságra akarnak lépni. 4. Vegye el a kosarat. 5. Amerikai flotta európai vizeken. 6. Lili orvossága. 7. Indiai szemfényvesztő.

Ujtás a mávnál. A kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy a vasuti üzletvezetőségek székhelyén és a vasut nagyobb átmeneti állomásain mentőkoocsikat helyez el. A legnagyobb szakasz a sebesültek számára van fentartva, a többi szakaszban pedig az orvosoknak, ápolóknak és a gyógyszerháznak elhelyezéséről gondoskodtak. Az új koocsik még ez évben állomáshelyeikre kerülnek.

Vádirat a mikolai katasztrófa ügyében. Annak idején részletesen megemlékeztünk arról a borzalmas vasuti katasztrófáról, amely ez év augusztus havában Mikola és Halmi állomások között történt. A katasztrófa alkalmával a Tur folyó hidja mellett két tehervonat ütközött össze s az összeütközés folytán a személyzetből egy ember meghalt, egy súlyosan, több pedig kevésbé súlyosan megsérült, a vonaton levő árurombolás pedig teljesen tönkrement. A katasztrófa ügyében az ügyészség most készítette el a vádiratot. Vádat emel az ügyészség Demeter Sámuel vonatvezetésre alkalmazott fékező ellen, valamint Lipsey András mozdonyvezető ellen, mert nem olvasták el a Pogány Frigyes mikolai állomási előjáró által kiállított s nekik átadott keresztes parancsot, amelynek értelmében az általuk vezetett 1764. számú vonat Mikolában keresztez az 1741. sz. vonatral s ők mégis elindították a vonatot. Oláh József mikolai váltókezelő ellen azért emelt vádat az ügyészség, mert bár hallotta, hogy Halmiból már jelzett az 1741-es számú vonat, mégis kiengedte az 1764-est a mikolai állomásról. Dobos Gábor mikolai pályáőr ellen az szolgál alapul a vádemelésre, mert nevezett szolgálatteljesítés közben elaludt. Pogány Frigyes 44 éves, jelenleg szatmári lakos, volt mikolai állomási előjáró ellen azon alapon emelt vádat az ügyészség, mert kiengedte a mikolai állomásról az 1764-es számú vonatot holott az 1741-es, amelynek elindulását már jelezték Halmiból még nem érkezett be. Az utolsó vádlott Ungváry István 41 éves mikolai váltókezelő, aki tényleg a mikolai állomáson és akinek tudnia kellett, hogy a két vonat keresztes állomása Mikola, mégis kiengedte a vonatot a mikolai állomásról. Nevezettek szolgálatteljesítésüknek e mulasztása miatt történt azután, hogy a két tehervonat a 92. és 93. számú órházak között összeütközött s az összeütközés következtében Barazsu Lajos fékező meghalt, több vasuti alkalmazott pedig súlyos sérülést szenvedett, az áruk pedig nagyrészt tönkrementek. A főtárgyalásra tizenhét tanut idéznek be.

Ungváry József szőlőtelepén és gyümölcsfaiskolájában Csegléd (Pestmegye) ez év őszén nagyobb mennyiségű (300—350.000 darab) nemes gyümölcsfa-csemete kerül eladásra, 1—5 éves példányokban a következőkből:

körte, alma, szliva, őszibarack, kajszinbarack, cseresznye, meggy, eper, savanyu szeder, birs, lasponya, mandula, dió, füge, köszméte, ribizke, málna, földi eper, ezenfelül szomorú alma, szomorú eper, pyramis-eper, gömb-akác, pyramis-akác, stb. csemetek. Ezek árai erősségük szerint 5—30, igen erősek 40—50 kr. Ugyancsak igen nagy mennyiségben kaphatók 1—3 éves magcsemetek; ezek árai erősségük szerint 100 drb. 80 kr.-tól 1 frt. 80 kr.-ig. 1000 drb. 7 frt.-tól 17 frt.-ig. Glegitschia triacanthos és akác, áthathatatlan sövény készítésére igen alkalmas 1—3 évesek. igen nagy készlet. Ennek ára 1000 drb. 1 frt. 50 kr.-tól 5 frt.-ig. Sorfának használható akác 200—220 cm. magas 1 drb. 20 kr., 100 drb. 18 frt., 1000 drb. 170 frt. Háromszor permetezett szokmányminőségű bor és csemeszőlővessző. teljesen beérett, sima 1000 drb. 4 frt.-tól 7 frt.-ig. gyökeres 20 frt.-tól 25 frt.-ig. Tessék árjegyzéket kérni!

Rablás. A mult héten éjjel Tóth Imre dengelegi segédtegyőzt ismeretlen tettesek a Hármás-csárda és Dengeleg közötti országúton kirabolták és 200 korona pénzét elrabolták. Hogy az arany és ezüst ékszereit el nem rabolhatták a segédtegyőz bátor fellépésének köszönheti, kinek kiabálására a távoli Hármás-csárdából jöttek segítségére. A rablók által letépett felsőruhát Marosán Aurél dengelegi gör. kath. lelkész találta meg, ki másnap a csomaközi szőlőbe szüretre ment.

Kiss szerencsése nagy! A magy. kir. szab. osztálysorsjáték esütörtöki befejező húzásán a 600.000 koronás főnyereményt a 96071 számú ³/₈-ban eladott sorsjeggyel ismét a híres Kiss Károly és Társa bank részv. társaság (Budapest, Kossuth-Lajos u. 13.) szerencsés vevői nyerték, hol immár negyedszer nyerték meg a 600.000 koronás főnyereményt, nem hiába mondja a közmondás: „Kiss szerencsése nagy!”

A postások fizetésrendezése. Hir szerint az 1910. évi költségvetés keretében a postások fizetésrendezése is megoldást fog nyerni. A postások fizetése ugyanolyan lesz, mint a vasutasoké: a fizetés a IX. fizetési fokozatig bezárólag automatikusan emelkedik magasabb fizetési fokozat (felügyelő, főfelügyelő) elérése azonban azután is kinevezés után fog történni. A fizetésrendezéssel kapcsolatban az egyes rangfokozatok által ellátandó munkakört is pontosan szabályozzák, a mi szintén régi kívánsága a tisztviselői karnak.

Időjósítás. A „Meteor“ szerint november hónap változási napjai 4—9—11—17—20—22—24 és 27-re esnek. A 4-ike állandóbb és enyhébb, szárazabb jellegű, a 9-ike változó, de inkább szeles hűvös vagy hideg, a 17-ike enyhe, a 24-ike szeles vagy viharos, hideg jeleggel és csapadékkal, a melyre a 27-én beálló és nálunk nem látható teljes holdfogyatkozás csökkentően fog hatni.

Gál Jenő mérnök iródját Szatmáron, *Batthyány-utca 15. sz., Pál János házába helyezte át. Telefon-szám 189*

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

= Szombaton este =
HURKA-ESTÉLY
a kath. kaszinóban.

FIGYELEM!

Bármilyen jellegű elemi népiskolánál csak magyar nyelvű és olyan nyomtatványminták alkalmazhatók, amelyek a vallás- és közoktatásügyi miniszterium által megállapított összes rovatokat tartalmazzák. Az összes naplók magyarul vezetendők. (Ut. 42. §.)

Pázmány-Sajtó

villamos erőre berendezett könyvnyomda

Szatmár, Iskola-köz 3.

Készít mindennemű nyomtatványokat izléses kivitelben és . . mérsékelt árak mellett. . .

Raktáron tartja a következő elemi iskolai nyomtatványokat:

Népiskolai költségvetési nyomtatvány. 1 iv	06
Főlvételi napló az elemi mindennapi iskolák és a velük kapcsolatos általános és gazdasági ismétlő iskolák, továbbá a felső népiskolák, a polgári iskolák és a polgári iskolákkal kapcsolatos női keresk. tanf. számára, a/2 minta. A külsőiv 24 tanuló számára	05
A belsőiv 32 tanuló számára	05
Előmeneteli és mulasztási napló az elemi mindennapi iskolák és a velük kapcsolatos általános és gazd. ismétlő iskolák számára, b/2 minta A belsőiv 4 tanuló számára	05
Leltári nyomtatvány. (A külsőiv 62, a belsőiv 124 sor)	08
Haladási napló. (A belsőiv 42, a külsőiv 24 sor)	04
Látogatási napló. (A belsőiv 32, a külsőiv 23 sor)	04
Népiskolai értesítő-könyvecske az állami iskolák számára 1 példány	12
Népiskolai értesítő-könyvecske havi beosztással	12
Népiskolai (elemi) bizonyítvány. 1 példány	04
Tanítói és kántortanítói díjlevél. 1 iv	08
Nyugta. 1 iv	04
Javadalmi jegyzőkönyv. 1 iv	08
Iskolai számadás. 1 iv	06
Pénztári napló. 1 iv	04
Próbalapok (korrekták) magyar és diktandó vonalzással, szép magyar stílus kerettel, csinos nyomdai kiállításban	100 példány kor. 1.20

Rendeléseket postafordultával, az összeg utánvételezéssel mellé intézünk el.

Fogorvosi műtermem

széki palotával szemben).

Kiváló tisztelettel

BAKCSY, fogorvos.

és lakásom a Lévy-palota emeletén, Hám János-utca 12-ik szám alatt van (a kir. törvény-

Legalább 12 millió ember kezében
fordul meg az 1910. évben a

Magyar fürdőkalauz

vasuton, hajókon, szállodákban vendéglőkben, kávéházakban, fürdő- és nyaralóhelyeken, szanatóriumokban, gyógyszerészeknél, orvosknál, kaszinókban. Egyszóval mindenütt megtalálható, azért a reklám terén *nem mindennapi* kínálkozó, kedvező alkalom az ezen nagyszabású munkában való hirdetés.

A „Magyar fürdőkalauz“-ban VI. évfolyama 1910. január havában, tehát csak egy évben szokatlanul diszes kiállításban, mint a Magyar Védőegyesület hivatalos közlönye jelenik meg, *hitelesen igazolandó huszonegyezer példányban ingyen és bérmentve lesz szétküldve.*

Ezen házagpótló és nagy horderejű munkát egész éven át a nagyközönség milliói olvassák, — a hirdetőnek olyan előnyöket biztosít, *amilyet semmiféle más reklám által nem érhet el.*

A „Magyar Fürdőkalauz“-ban megjelent hirdetések egész éven át folyton szem előtt vannak és akaratlanul is szembeötlenek.

A „Magyar Fürdőkalauz“ olvasóközönsége vegyes s így mindennemű árucikk hirdetésére alkalmas.

Busás kamatot hoz és országos reklámot idéz elő a „Magyar Fürdőkalauz“-ban megjelent minden hirdetés, mert a tapasztalat beigazolta, hogy az eredmény olyan meglepően nagy volt, hogy a hirdetők önként újították meg hirdetési megbizásukat.

Hirdetési árak: $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{3}$ oldal
 $\frac{90}{108}$ $\frac{45}{108}$ $\frac{22}{108}$ $\frac{60}{108}$ mm

A hirdetések között 60.— 35.— 20.— 40.— K.

A szöveg alatt 80.— 45.— 25.— 55.— „

A szöveg közötti
szines mellékleten 70.— 38.— 22.— 55.— „

Kérjük szíves hirdetési megbizását soron kívül beküldeni, hogy a hirdetésnek még jó helyet biztosítsunk.

Telefon „Magyar Fürdőkalauz“
173—17. ERDŐS JÓZSEF
Budapest, VI., Eötvös-utca 36. I. 9.

Valek és Rajz

angol és francia különleges-
ségű czipészek, hol saját ké-
szítményü kész czipők is kap-
hatók bármilyen kivitelben.

Szatmár, Eötvös-utca 2.

(Heinrich-palota.)

Kölcson-könyvtár

Kazinczy utca 16. sz. alatti üzletem-
ben a magyar irodalom régi és legújabb jeles
róinak művei olesó díj mellett kölcson vehet-
ők. — Cseplák Bálint.

Nyavajatorés

Ki nyavajatorés, görcs és más ideges álla-
potban szenved, kérjen iratot, ingyen és bér-
mentve kapható a szabad. Hattyu gyógy-
szertár által Majna-Frankfurt.

Bertha Károly műkertész

élővirág- és magkereskedése
Szatmár, Deák-tér 3. sz.
Telefon 27. szám.

Elsőrangú élővirág kőszete. Menyasszonyi
koszorúslányi, bál- és más alkalmi csokrok,
kosarak, állványok stb. Ravatali és sirkoszoruk.
Szolid árak. Vidéki rendelések különös gond-
dal, pontosan elintéztetnek. — Kereskedelmi
kerteszetemet (Dinnyés-kert 6. szám)
a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlom.

Halottak napjára izlésesen kiállított
Cap-virágkoszoruk kaphatók.

Élővirág-koszorukra megrendelések
már most előjegyezhetők.

Sürgőnycim: Bertha kertész, Szatmár.

Hölgyek figyelmébe!

Több évi külföldi tanulmányaim, tapaszta-
lataim és gyakorlataim után hazajöttem és szülő-
városomban Széchenyi-utca 14. számú
házban (Arpád-utca sarkán) angol és francia

női felsőruha divattermemet

megnyitottam. A nagyrebecsült hölgyek
szíves pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Bánk Lőrincz,

a berlini szabásztani akadémián kiképzett okl. szabász

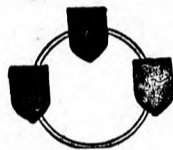

Hangszer üzlet!
Szalai Simon
hangszer és zongora-
készítő s hangoló
Szatmár, Kazinczy-u. 14
Guttman-palota.

IFJ. RUBINSZKY

IPARMŰVÉSZETI

SZATMÁR, UJ-UTCA 3/a SZ. (SAJÁT HÁZ.)

FERENCZ

MŰHELYE

modern háló, ebédlő, szalon vagy
uri szoba berendezések, vala-
mint leányszoba berendezések
művészi kivitelben készülnek.

KIVÁNATRA TERVEKEL IS KÉSZSÉGGEL SZOLGÁLOK.

SZABÓ SÁNDOR, SZATMÁR

szobrász, aranyozó és oltárépítő, Wesselényi-utca 3.
(saját ház.)

Üzlet áthelyezés!

Tisztelettel értesitem nagyrebe-
csült megrendelőimet, hogy

**SZOBRÁSZ-, ARANYOZÓ- ÉS
OLTÁRÉPÍTŐ-MŰTERMEMET**

ujjonnan átalakítva, saját
házamba, Wesselényi-utca
3. szám alá helyeztem át.

Kérem az igen tisztelt megren-
delőimet, hogy bizalmukkal a jövő-
ben is megtisztelni sziveskedjenek.

ROPS

**biztonsági
gyorsfőző.**

Tűzveszély kizárva.

Ha felborul, elalszik!

Szesz ki nem folyhat!

Szeszfogyasztásban igen takarékos!

Kapható minden jobb vasáru és háztartási
ezikkeléket árusító üzletekben.

Ha valahol nem kapható, szíveskedjék hoz-
zánk fordulni.

Képes prospektus ingyen és bérmentve.

„ROPS“ Fémáru Részv.-Társ.

BUDAPEST, V., Külső-Váci-ut 74/67.

Helybeli elárusító: **Koós Gábor.**

*Aki jó bort szeret inni, keresse fel
a HUNGARIÁT. Egy liter új bor házhoz
28 krajczár. Kiemelendő még a többek
közt egy palack saját töltésű bor Hun-
gária gyöngye cím alatt 50 krajczár.*

Kovács Gyula temetkezési intézete

Szatmár, Kazinczy-utca 15. sz. alatt

(volt Vajay-házban) megnyílt, szemben a
református gimnáziummal. — A legmagasabb
igényeknek megfelelő temetéseket a legjutá-
nyosabb ár mellett eszközöl helyben és vidéken.
Temetkezési társulatoknak kedvezményt nyújt.

BABAKOCSIK ÉS HINTALOVAK!

Megkezdődött a nagy őszi vásár!!

Óriási választék újdonságokból, melyek egyedül csak

a Szatmári Bazárban

KAZINCZY-UTCA 10. SZÁM ALATT, ahol ki-
fogyhatatlan választékban kaphatók: **játék, emlék-
tárgyak, fonografok, üveg, porcellán, alpaca,
dizsműáruk, pénztárcák, zsebkések, aczélevő-
eszközök, fonografok és gramofonok** és ezek-
hez lemezek. — A legújabb műtények **valódi
ezüst platirozással**, u. m.: tintatartók, diszórák,
hamutartók, gyümölcsállványok, china-ezüst árukban
órák, hamutartók, gyümölcsállványok, china-ezüst áru-
ban mindennemű dísz tárgyak. — **A legszolidabb
szabott árak**, pontos kiszolgálás. — Vidéki megren-
delések pontosan teljesíttetnek. — Szíves pártfogást kér

BLATNICZKY ISTVÁN SZATMÁR,

KAZINCZY-UTCA 10. SZÁM ALATT LEVŐ

„Szatmári Bazár“-jában.

SZOLID SZABOTT ÁRAK!

Makóczy Géza papi és polgári
szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szíves figyelmébe
modern szabó műhelyét, hol is mindennemű
reverendák és papi öltönyök a legnagyobb
pontosággal és jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, sekrestyés.

*Legalkalmasabb ajándékok órák-
és ékszerekben beszerezhetők SZABÓ
GUSZTÁV órák, ékszerész és látszerész
üzletében Szatmár, Attila-utca.*

?! MIT ÁRUL! ?!

Klár Andor, Debreczen

ÁRUOSZTÁLY: MŰSZAKI OSZTÁLY:

*Szenet,
Meszet,
Mütrágyát,
Nyersolajat,
Gépolajat.*

*Modern
malomberendezéseket,
Gőzgéptelepeket,
Diesel-Nyersolajmotorokat,
Gazdasági gépeket.*

BANKOSZTÁLY:

*Kieszközöl törlesztéses kölcsönöket, elad és
vesz föld- és erdőbirtokokat, lebonyolít par-
cellázásokat és mindenféle bankügyletet.*

Legjobb összeköttetés.

Szombathelyi iparkiallitason: elismerő oklevéllel kitüntetve.

Soproni kamarakerület iparkiallitásán: ezüstéremmel kitüntetve.

HARKÁNYI EDE SZOBRÁSZ- ÉS KŐFARAGÓ-MESTER KŐIPAR-GYÁRA.

Vállal:

Síremlékek, sírkeresztek,
sírboltok (kripta), Mau-
soleumok, utszéli keresz-
tek és szent szobrok, ol-
tárok, szószékek, keresz-
telő kutak, szentelt viz-
tartók, épület és minden

e szakmába vágó mun-
kák különféle, kiváló
bel- és külföldi legjobb
minőségű anyagokból
való szakszerű, pontos
és tetszés szerinti stylus-
ban való elkészítését,
ugyszintén falak műmár-
vánnyal való burkolását.

Gyártelep: SZATMÁR-NÉMETI. (A m. kir. dohánybevaltóval szemben.)

PAPP IMRE, SZATMÁR

épület- és műbutor-asztalos, Mátyás király-utca 32. szám.

Ajánlja a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

ÉPÜLET ÉS BUTOR

ASZTALOS-MŰHELYÉT

a m. t. megrendelő közönség szíves figyelmébe.

Tartós munka, pontos és szolid kiszolgálás.